

vaného a domáhati se na žalovaném náhrady škody tím mu vzniklé. Předpoklady této smluvní podmínky jsou nesporně splněny a jest tudíž žalobní nárok co do důvodu po právu.

Čís. 8499.

Komisionář není povinen platiti kupní cenu za prodané zboží dříve, než ji sám dostane, nýbrž jen postoupiti komitentovi pohledávky z prodeje.

Záruka postupitele za pravost a dobytost postoupené pohledávky a převod obchodních knih do vlastnictví postupníka svědčí pro postup na místě placení, nikoliv jen k zajištění.

K výkonu postihu podle § 1397 obč. zák. není třeba průkazu nedobytnosti tím, že exekuce zůstala bezvýslednou, nýbrž lze nedobytnost prokázati jakýmkoliv důkazními prostředky.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1928, Rv I 80/28.)

Žalobkyně dala žalovaným zboží do odprodeje. Žalobu, domáhající se úplaty za odprodané zboží, procesní soud první stolice pro tentokráte zamítl, máje za to, že žalovaní postoupili žalobkyni na místo placení své pohledávky za odběrateli. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení shledává dovolatelka v tom, že odvolací soud nepokládá postup za zajišťovací, míně, že není-li ujednán postup k zajištění, již podle zákona děje se k zaplacení a že nesprávně vykládá listiny. Ale bez ohledu na uplatňované závady nebyla by žaloba o zaplacení zboží daného do komise podle zákona odůvodněnou, pokud by žalobkyně neprokázala, že žalovaní za zboží již odprodané dostali peníze. Podle čl. 361 obch. zák. jest komisionář povinen po provedení příkazu složit účet a plniti komitentu to, co sám má z obchodu k požadování. Podle toho není povinen platiti kupní cenu za prodané zboží dříve, než ji sám dostane, nýbrž jen postoupiti pohledávky z prodeje (Staub-Pisko, Komentář v čl. 361 § 22). Žalobkyně by tedy nebyla oprávněna žádati zaplacení zboží odprodaného žalovanými jako komisionáři dříve, než je odběratelé žalovaným zaplatí. To žalobkyně ani netvrdila, naopak ani nepopřela, že zboží žalovaným dosud zaplacené nebylo. Proto by byla žaloba založená na smlouvě komisionářské již z tohoto důvodu předčasná. Avšak o komisi vskutku nešlo. Komise předpokládá, že se prodej komisionářem děje na účet komitentův (čl. 360 obch. zák.). Podle smlouvy ze dne 4. května 1925 nedál se však odprodej zboží na účet žalobkyně, nýbrž na účet žalovaných. Vždyť měli

spláceti týdně vždy v pondělí 1.000 Kč, po případě 1.500 Kč v saisoně. bez ohledu na to, kolik odprodali a kolik peněz za zboží dostali do ruky. Žalobkyně si jen pro případ nedodržení splátek vyhradila inkaso peněz od dlužníků, které se jí žalovaní závázali předati, pak vlastnictví ke zboží, disposici s ním v případě nutnosti hlášení seznamu odprodejů vždy v sobotu večer a kontrolu skladu. To však na podstatě smlouvy, že se prodej nedál na účet žalobkyně, nic nemění. Nešlo ani o prodejní příkaz (smlouvu vetešnickou) podle § 1086 obč. zák., ježto nebylo ujednáno, že žalovaní mají do určité doby buď vrátiti zboží nebo zaplatiti kupní cenu, nýbrž jen splácení ceny ve lhůtách a jen vrácení zboží jsoucího na skladě a doplacení scházejícího do 24 hodin v případě porušení podmínek. Šlo tedy o koupi na úvěr, ovšem s určitými výhradami a vedlejšími závazky. Podle toho měla žalobkyně právo na zaplacení scházejícího zboží, které nebylo vráceno do 24 hodin, kdyby byly porušeny podmínky, jinak však právo na splátky po 1.000 Kč po případě 1.500 Kč každé pondělí následující smlouvě. Tu však žalobkyně ani netvrdila, že a jak žalovaní porušili podmínky smluvní, by nastala splatnost ceny za scházející zboží, ani neodůvodnila splatnost žalobní pohledávky tím, že nebyly dodrženy smluvené splátky 1.000 Kč — po případě 1.500 Kč. Splatnost naopak opodstatňovala jen tím, že zboží dané do komise bylo žalovanými odprodáno a není jimi zaplacené. To však ke splatnosti nestačí. Dovolací soud nepokládá za nutné, by v těchto směrech bylo řízení doplněno, ježto to žalobkyně ani nenavrhuje a její přednes nestačí vůbec k opodstatnění splatnosti, a dovolací soud nad to souhlasí s názory nižších soudů, že žalovaní postoupili žalobkyni své pohledávky za odběrateli na místě placení. Pro názor žalobkyně, že se postup stal jen k zajištění, nesvědčí ani původní dohoda ze dne 4. května 1925 ani listina o postupu ze dne 29. dubna 1926. V první listině není o důvodu příštího postupu zmínky a nelze z ní vyčísti, že se postup měl státi jen k zajištění, tedy do zástavy. Za to postupní listina ze dne 29. dubna 1926 vymínuje pro žalobkyni ručení žalovaných za pravost a dobytost pohledávek. To při pouhém zajišťovacím postupu z důvodu zástavy (se zmocněním k inkasu) bylo by nedůsledným a zbytečným, ježto trvá původní postupem zajištěná pohledávka, pokud vybranými penězi není kryta a postihu tedy není potřeba. Při pouhé zástavě pohledávky neručí zástavce za dobytost a pravost, nýbrž jest podle § 458 obč. zák. povinen dáti novou zástavu při nedostatečnosti zástavy původní. Tedy záruka za pravost a dobytost a také převod obchodních knih žalovaných o dluzích do vlastnictví žalobkyně svědčí pro postup na místě placení. Žalobkyně míní, že v takovém případě měl se odvolací soud zabývati otázkou dobytosti pohledávek. Nelze ovšem souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že k výkonu postihu podle § 1397 obč. zák. jest potřebí průkazu nedobytnosti tím, že exekuce (s o u d n í dobývání) zůstala bezvýsledná. Ani postupní listina ani zákon takový požadavek neklade. Proto lze nedobytnost jako každou jinou skutečnost prokázati jakýmikoli přípustnými a postačitelnými důkazními prostředky. Přes to nechýbil odvolací soud, nezabývav se nedo-

bytností. Dovolatelka přehlíží, že nežaluje o zaplacení z důvodu postihu podle § 1397 obč. zák., nýbrž z toho důvodu, že dodala žalovaným zboží do t. zv. komise a žalovaní je nezaplatili, neuvádějíc, které pohledávky jí byly postoupeny a z jakého důvodu jsou jednotlivé pohledávky nedobytné nebo nepravé. Žalobkyně uvádí nedobytnost pohledávek jen všeobecně k odůvodnění toho, proč se nespokojuje s postupem podle jejího názoru jenom zajišťovacím. Kdyby žalovala z důvodu postihu, musila by uvést pohledávky jednotlivě s udáním dlužníků a výše a odůvodniti při jednotlivých pohledávkách jejich nepravost a nedobytnost. Ježto žaloba není založena na důvodu postihu, právem se odvolací soud neobíral nedobytností pohledávek, žalobkyni postoupených.

Čís. 8500.

Má-li postoupený dlužník pochybnosti o oznámeném mu postupu neb o plné moci oznámeného mu postupníkovy zmocněnce, jest na něm, by si zjednal jasno nebo složil plnění k soudu, není však oprávněn nedbatí postupu.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1928, Rv I 363/28.)

Žalobu o vydání akcií procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobci založili žalobní nárok na předpisech §§ 1395 a 1396 obč. zák., protože žalovaný, ač byl mu postup oznámen, plnil původnímu věřiteli, nikoliv jim. Žalovaný namítl v podstatě 1., že se postup nestal a, stal-li se, nebyl platným a účinným pro neurčitost předmětu, 2. že podle notifikace měl Dr. Ch. plnou moc disponovati »hodnotou« akcií, nikoliv akciemi in natura a že nevykázal zvláštní plnou moc podle § 1008 obč. zák. jako společný zmocněnec obou postupníků, posléz 3., že žalovaný měl plniti efektivně u Pozemkového úřadu pro Josefa Č-a a že to také učinil. K čís. 1. Že se postup stal, zjistil odvolací soud. Zjištění tomu nelze odporovati. Již z notifikačních dopisů ze dne 30. dubna 1925 mohl žalovaný při poctivém výkladu úmyslu stran (§ 914 obč. zák.) seznati, že předmětem postupu jest názor Č-ův proti němu na vydání akcií a že se mluví o »hodnotě« rovnající se 9.000 Kč a o hodnotě převyšující hodnotu 9.000 Kč, jen za účelem označení poměru, v jakém mají oba postupníci býti účastněni na nároku na vydání 25 akcií. Ale, i když měl žalovaný pochybnosti a když následkem toho žádal svým právním zástupcem od Č-a vysvětlení, dostalo se mu ho v dopisu Dr. Ch-a ze dne 22. května 1926, ve kterém se výslovně mluví o »záležitosti postupu nároku na dodání 25 kusů akcií«. Nemohl tedy nadále již býti